

deurne
gemert
helmond
laarbeek

Nieuwsbrief varken 2021-1

Osteochondrose

Ziet u ook wel eens van die varkens in uw stal die slecht overeind komen? Die staan te trillen op hun poten wanneer ze overeind komen? En/of met kromme poten? Het kan zomaar zijn dat uw varkens osteochondrose hebben.

Wat is osteochondrose?

Osteochondrose (OC) is een veel voorkomende ziekte bij groeiende varkens, meestal wordt het rond de 2 maanden leeftijd gezien, echter kan het voorkomen vanaf 2 weken leeftijd tot 18 maanden leeftijd. Osteochondrose komt ook bij andere diersoorten voor waaronder honden en paarden.

Bij groeiende dieren (en mensen) wordt het kraakbeen omgezet in bot. Bij osteochondrose zijn er afwijkingen in dit proces. Hierbij ontstaan in meer of mindere mate laesies in het gewrichtskraakbeen.

Dit kan een erg pijnlijk proces zijn, waardoor u symptomen van osteochondrose bij uw varkens ziet.

Osteochondrose komt bij 41,4-100% van de varkens in een populatie voor, echter hoeven varkens niet altijd symptomen te vertonen en kunnen er verschillen tussen populaties zijn. OC kan voorkomen in alle gewrichten waar kraakbeen omgezet wordt naar bot, dus ook in ribben en wervels.

Afbeelding 1. Links een dwarsdoorsnede van een normaal ontwikkelt been, rechts een been met osteochondrose laesies (score 4).

Symptomen en gevolgen

Meestal komt osteochondrose voor in meerdere gewrichten tegelijk, bijvoorbeeld beide heupen, knieën of ellebogen. Osteochondrose kan directe en indirecte gevolgen hebben. Zo kunnen varkens acuut kreupel worden, maar kan het bijvoorbeeld ook zorgen voor een lagere groeisnelheid of vervroegde vervanging van zeugen. Hoeveel dieren symptomen vertonen kan per koppel/bedrijf verschillen.

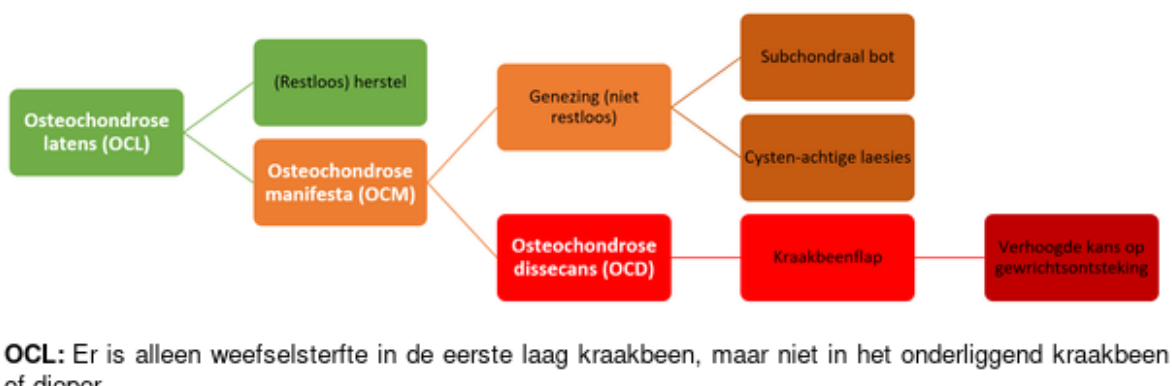
Klinische symptomen

- Subklinisch (geen symptomen)
- Stram, moeilijk lopende varkens / kreupelheden
- Verkorte stap van voorpoten of "ganzen" loopje
- Afwijkende stand van de poten
 - Bok-stand voorknieën
 - Achterpoten te ver naar voren geplaatst
 - Benen te ver uit elkaar
 - Hakken naar binnen gedraaid
 - Door het kootgewicht zakken
 - Overstrekken van de tenen
 - Buiging van de hakken
 - Gekruiste stand van de achterpoten
- Zwakte in de achterhand
- Afwijkende houding / hondenzit
- Niet willen bewegen
- Bolle rug (ontlasten van de poten)
- Verdikkingen van gewrichten
- Fracturen
- Slachtafwijkingen

Kosten die OC kan veroorzaken

- Lagere groeisnelheid / verlaagde dagelijkse groei
- Vroegtijdig slachten, bijvoorbeeld meer slachtbiggen
- Vroegtijdige vervanging reproductiedieren
- Hoger euthanasie percentage en uitval
- Meer afkeuringen op het slachthuis
- Kosten van behandeling

Verloop van osteochondrose

OCL: Er is alleen weefselsterfte in de eerste laag kraakbeen, maar niet in het onderliggend kraakbeen of dieper.

OCM: Er is weefselsterfte in zowel de eerste als de diepere laag kraakbeen.

OCD: Er is zoveel schade dat er een deel van het kraakbeen los laat en/of er fissuren ontstaan.

Oorzaken en risicofactoren

De exacte oorzaak voor osteochondrose bij varkens is nog niet volledig achterhaalt. Echter zijn er sterke aanwijzingen dat de bloedvoorziening van het kraakbeen invloed heeft op het ontstaan van osteochondrose laesies. Doordat de bloedvoorziening in het kraakbeen in bepaalde delen onvoldoende is, vindt er geen calcificatie plaats en blijft er kraakbeen aanwezig in plaats van bot. Dit kan zichtbaar zijn als onregelmatig, zacht kraakbeen.

Risicofactoren

- **Snelle groei.** Er is een positieve correlatie tussen snelle groei en de prevalentie van osteochondrose.
- **Genetica/erfelijkheid.** Bij bepaalde rassen of lijnen komt osteochondrose vaker voor, dan bij andere rassen/lijnen. Gevoelige rassen zijn: Nederlands landras, Zweeds landras en de Duroc. De Large White zou juist minder gevoelig zijn voor osteochondrose.
- **Anatomische eigenschappen.**
 - De karkaslengte, het relatief gewicht van de hammen en osteochondrose laesies zijn met elkaar gecorreleerd.
 - Uiterlijke kenmerken, gewichtsvorm en gewrichtslaesies kunnen ook gecorreleerd worden met osteochondrose afwijkingen.
- **Trauma en biomechanische krachten.** Lokale biomechanische stress (trauma) vergroot de kans op en de ernst van osteochondrose. Ook herhaaldelijk microtrauma zorgt voor een vergrote kans en verergering van osteochondrose bij varkens. Het vallen van een hoogte, zoals bij het behandelen van biggen in de kraamstal, kan hiervan een voorbeeld zijn of biggen die een hoogte moeten passeren na transport. Bevuilde hokken vergroten de kans op trauma en beenwerkproblemen.
- **Voedingsfactoren.**
 - Een aantal voedingsfactoren hebben invloed op osteochondrose: een **onbalans in calcium-fosfor, koperdeficiëntie, overmaat aan zink, vitamine-C-deficiëntie, vitamine-A-deficiëntie (of overmaat), vitamine-D-deficiëntie, biotine(vitamine B8)-deficiëntie of chronische metabole acidose.**
 - Gelten die een **laag koolhydraat niveau** in het voer hebben, hebben een grotere kans op osteochondrose ten opzichte van gelten die een hoog koolhydraat niveau in het voer gehad hebben.
 - Een hoog lysinegehalte in het voer is geassocieerd met osteochondrose, vermoedelijk door de harde groei die hiermee gepaard gaat.
- **Huisvesting.**
 - **Vrije uitloop varkens** hebben vaker kraakbeenafwijkingen passend bij osteochondrose. Echter hoeven deze dieren niet vaker kreupel te zijn dan conventioneel gehouden varkens.
 - **Wilde zwijnen** hebben duidelijk minder tot geen last van osteochondrose. Mogelijke verklaringen hiervoor zijn dat wilde zwijnen aanzienlijk trager groeien en meer natuurlijke selectie hebben.
 - Langdurig op **kunststof roosters** staan is niet bevordelijk voor de ontwikkeling van het beenwerk van het varken.
 - **Overbezetting** vergroot de kans op beenwerkproblemen bij varkens.

Diagnose

De diagnose wordt gesteld op klinische symptomen en het uitsluiten van andere oorzaken zoals *Mycoplasma hyosynoviae*, *Mycoplasma hyorhinis*, vlekziekte of metabole ziekten (rachitis, osteoporose en osteomalacie).

Therapie en preventie

Er is geen specifieke curatieve behandeling voor osteochondrose. De risicofactoren daarnaast zoveel mogelijk weggehaald te worden. Daarnaast moet het varken voorzien worden van een pijnstillers bijvoorbeeld Melovem. Eventueel kan de groei wat geremd worden, zodat de gewrichten minder belast worden. Dieren die geen vooruitzicht hebben op herstel kunnen beter geëuthanaseerd worden.

Wilt u meer informatie over osteochondrose bij varkens, neem contact op met uw dierenarts.

Bronnen:

1. B. Ytrehus, C. Carlson en S. Ekman, „Etiology and pathogenesis of osteochondrosis,“ *Vet. Pathol.*, pp. 44: 429-448, 2007.
2. P. Etterlin, „Osteochondrosis in pigs a study on the effects of free-range housing in a herd of fattening pigs,“ *Department of Biomedical Sciences and Veterinary Public Health, Uppsala Sweden*, 2016.
3. T. Nakano, J. Brennan en F. Aherne, „Leg weakness and osteochondrosis in swine: a review,“ *Canadian journal of animal science*, nr. 67, pp. 883-901, 1987.
4. M. McCaw en R. Mitten, „Osteochondrosis or leg weakness syndrome in swine,“ *Iowa State Veterinarian*, 1980.
5. C. Carlson, „The pathogenesis of osteochondrosis,“ in *Feetfirst, Sow Lameness Symposium II*, Minneapolis, 2010.
6. D. Taylor, *Pig diseases*, 2007.
7. P. Etterlin, S. Ekman, R. Strand, K. Olstad en C. Ley, „Osteochondrosis, synovial fossae, and articular indentations in the talus and distal tibia of growing domestic pigs and wild boars,“ *Veterinary Pathology*, nr. 54, pp. 445-456, 2017.
8. P. Etterlin, B. Ytrehus, N. Lundheim, E. Heldmer, J. Österberg en S. Ekman, „Effects of free-range and confined housing on joint health in a herd of fattening pigs,“ *Veterinary research*, nr. 10, 2014.
9. K. Olstad, J. Kongsro, E. Grindflek en N. Dolvik, „Consequences of the natural course of articular osteochondrosis in pigs for the suitability of computed tomography as a screening tool,“ *Veterinary Research*, 2014.
10. P. Etterlin, D. Morrison, J. Österberg, B. Ytrehus, E. Heldmer en S. Ekman, „Osteochondrosis, but not lameness, is more frequent among free-range pigs than confined herd-mates,“ *Acta Vet Scand*, 2015.
11. „Leg weakness (osteochondrosis, OCD),“ [Online]. Available: <https://thepigsite.com/disease-guide/leg-weakness-osteochondrosis-ocd>.
12. T. Nakano en F. Aherne, „Involvement of trauma in the pathogenesis of osteochondritis dissecans in swine,“ *Vet. Res.*, nr. 52, pp. 154-155, 1988.
13. D. D. Koning, „Thesis: Linking early life conditions to osteochondrosis prevalence in gilts,“ *Wageningen universiteit*, Wageningen, 2015.
14. G. Mons, „Osteochondrose verdient aandacht,“ *Pig Business*, pp. 6-8, 01 2016.
15. G. Wells, „Locomotor disorders of the pig,“ *Farm Practice*, p. 43 t/m 54, 1984.
16. G. v. D. (GD). [Online]. Available: <https://www.gddiergezondheid.nl/actueel/nieuws/2017/08/onderzoek-botsstofwisseling-bij-vleesvarkens>
17. [Online]. Available: <https://www.pigprogress.net/Health/Health-Tool/diseases/Leg-weakness-osteochondrosis/>
18. „Stramme varkens - juiste voeding voor goed beenwerk,“ *De Heus*, [Online]. Available: <https://www.de-heus.nl/kennisbank/juste-voeding-voor-goed-beenwerk-577>.

Mededelingen

Koeriersdienst

Agelopen jaar zijn wij gestart met een koeriersdienst. Dit viel samen met de start van de eerste lockdown. Omdat het leveren van bestellingen een goede aanvulling is op onze service zetten we dit in 2021 gewoon door.

Afhalen medicijnen en opening weekenden

In 2020 zijn er nog maar weinig bestellingen op de praktijk opgehaald. Ook op dit moment is het, vanwege Corona, alleen bij uitzondering en na telefonisch contact mogelijk om bestellingen op de praktijk op te halen. Daarom zijn we op zaterdag 30 januari de laatste keer geopend voor het afhalen van medicijnen in het weekend. Natuurlijk kunt u altijd medicijnen verkrijgen in het weekend en 's avonds voor spoedgevallen via 0493-352422. Samen met de dienstdoende varkensdierenarts wordt het dan opgelost.

Website

Momenteel zijn we bezig met het verbeteren van onze website, het kan daarom zijn dat er informatie ontbreekt op onze site. Bij vragen kunt u contact met ons opnemen.

Contactgegevens:

DAC ZuidOost Varkens & Pluimvee B.V.

Telefoonnummer: +31 (0)493 352422
Website: www.daczuidooost.nl/landbouwhuisdieren/varkens/
Email: varkens@daczuidoost.nl

Privacybeleid

U ontvangt deze nieuwsbrief omdat uw emailadres is opgenomen in onze database. Wilt u geen nieuwsbrief meer ontvangen, klik op uitschrijven onderaan deze email. Per 25 mei 2018 is het privacybeleid gewijzigd. U vindt het gewijzigde [privacybeleid](#) op onze website.